

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΕΡΑΚΤΙΟΥ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (Αύγουστος 2009)

Συγγραφέας: ΤΑΚΗΣ ΧΑΒΙΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η νέα κοινή Ευρωπαϊκή πολιτική για την ενέργεια επιβάλλει στα Κράτη-Μέλη δεσμευτικούς στόχους για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΑΤΘ), την εξοικονόμηση ενέργειας και τη διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στο ενεργειακό τους σύστημα. Η πολιτική αυτή, γνωστή και ως «Ενεργειακό Πακέτο» ή «τα τρία 20», στοχεύει σε ισόποσες βελτιώσεις στους τρεις παραπάνω ενεργειακούς άξονες μέχρι το 2020. Συγχρόνως τίθεται και ο μακροπρόθεσμος στόχος για μείωση των εκπομπών ΑΤΘ κατά 60-80% μέχρι το 2050.

Για τον ορίζοντα 2020 ο επιμέρους στόχος για τη διείσδυση των ΑΠΕ στη χώρα μας έχει προσδιοριστεί στο ποσοστό του 18% της συνολικής ενεργειακής της κατανάλωσης στον ηλεκτρισμό, τις θερμικές χρήσεις και τις μεταφορές. Δεδομένου ότι η αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ είναι σαφώς ευκολότερη για τον ηλεκτρισμό σε σχέση με τις θερμικές χρήσεις και, ιδιαίτερα, με τις μεταφορές, αναμένεται ότι η ηλεκτροπαραγωγή ΑΠΕ θα πρέπει να ξεπεράσει το 30% προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο συνολικός στόχος (υπάρχει ήδη ένα θεσμοθετημένο ποσοστό 29% στο ν. 3468/2006 για την ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ ο οποίος εκδόθηκε αρκετά πριν τη διατύπωση του «Ενεργειακού Πακέτου»).

Οι αναλύσεις δείχνουν ότι οι τεχνολογίες που θα χρησιμοποιηθούν στην ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ μέχρι το 2020 είναι αυτές που είναι ήδη διαθέσιμες στην αγορά, τεχνικά ώριμες και οικονομικά αποδοτικές. Για τη χώρα μας αυτό σημαίνει την αξιοποίηση της αιολικής και υδροηλεκτρικής ενέργειας κατά κύριο λόγο, αλλά και της ηλιακής και γεωθερμικής. Ειδικά για την αιολική ενέργεια, το σύνολο των μελετών που έχει παρουσιαστεί για την υλοποίηση του «ενεργειακού πακέτου» καταλήγει στο ότι μέχρι το 2020 η χώρα μας θα πρέπει να έχει εγκαταστήσει 7.000 – 10.000 MW (από τα 1000 περίπου που έχουμε σήμερα διαθέσιμα).

Πολλοί, μάλιστα, εκτιμούν ότι τα μεγέθη αυτά δεν μπορούν να ικανοποιηθούν με ορθολογικό τρόπο αν δεν αξιοποιηθεί το τεράστιο αιολικό δυναμικό του Αιγαίου, δηλαδή των νησιών του, αν στηριχτούμε στα σημερινά δεδομένα της τεχνολογίας ανεμογεννητριών. Αλλά και αυτή η προσέγγιση θα απαιτούσε σημαντικές και επείγουσες παρεμβάσεις για την ηλεκτρική διασύνδεση των νησιών με ένα κεντρικά οργανωμένο σχέδιο. Η έλλειψη ενός τέτοιου σχεδίου οδηγεί την ιδιωτική πρωτοβουλία σε ad-hoc προτάσεις για την ενεργειακή αξιοποίηση των νησιών, οι οποίες στην προσπάθεια τους να ενσωματώσουν το κόστος των διασυνδέσεων οδηγούνται συχνά σε υπερβολές όσον αφορά στο ζητούμενο μέγεθος της εγκατεστημένης ισχύος.

Η προηγούμενη αναφορά μας στα δεδομένα της σημερινής τεχνολογίας των ανεμογεννητριών βασίζεται στο γεγονός ότι η αιολική τεχνολογία είναι σήμερα ώριμη για τις χερσαίες εγκαταστάσεις και, σχετικά ώριμη, για τις υπεράκτιες εγκαταστάσεις για τα σχετικά μικρά θαλάσσια βάθη 20-30 μέτρα που χαρακτηρίζουν τον ευρωπαϊκό βορρά. Υπάρχουν μεμονωμένα επιδεικτικά έργα και για μεγαλύτερα βάθη (40-50 μέτρα), αλλά και αυτά, ακόμα, δεν είναι αξιοποιήσιμα σε μαζική κλίμακα και σε λογικές αποστάσεις από τα παράλια στη χώρα μας. Θα είχε, όμως, νόημα για την Ελλάδα, αλλά και για τη νότια και δυτική Ευρώπη η αξιοποίηση του τεράστιου αιολικού δυναμικού στη θάλασσα με πλωτές εγκαταστάσεις-ανεμογεννήτριες. Στην κατεύθυνση αυτή ήδη κινούνται οι ΗΠΑ, αλλά και πολλές ευρωπαϊκές χώρες (Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Νορβηγία κ.λπ), διατυπώνοντας αντίστοιχα εθνικά προγράμματα με μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα και χρονική περίοδο μαζικής εφαρμογής τη μετα-2020 εποχή.

Επιστρέφοντας στη συζήτηση μας για το «ενεργειακό πακέτο» είναι φανερό ότι ο επιμέρους στόχος για τη διείσδυση των ΑΠΕ εξυπηρετεί άμεσα και το στόχο για τη μείωση των εκπομπών ΑΤΘ, χωρίς αυτό να ισχύει υποχρεωτικά και αντίστροφα, ιδιαίτερα όταν αναφερόμαστε στον ορίζοντα του 2050. Πως θα μπορούσαμε, όμως, να μειώσουμε τις εκπομπές μας κατά 60-80%; Πέρα από τη μεγάλη προσπάθεια που πρέπει να καταβληθεί στους τομείς εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αποδοτικότητας, αναμένεται ότι ένα σημαντικό μέρος των εκπομπών ΑΤΘ θα μειωθεί, αντικαθιστώντας ορυκτά καύσιμα με ηλεκτρισμό που παράγεται με τεχνολογίες «χαμηλού άνθρακα». Η λύση αυτή είναι, για παράδειγμα, μονόδρομος στο πεδίο των μεταφορών. Με τα σημερινά δεδομένα, οι τεχνολογίες ηλεκτροπαραγωγής μηδενικού ή χαμηλού άνθρακα είναι οι ΑΠΕ, η πυρηνική ενέργεια και η τεχνολογία δέσμευσης και

αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (η οποία θα πρέπει πρώτα να αποδείξει στην πράξη τις σημαντικές δυνατότητές της). Συμφωνώντας ότι οι ΑΠΕ είναι καλύτερη λύση από τις άλλες δύο θα πρέπει στο παραπάνω πλαίσιο να αξιοποιήσουμε στο μέγιστο δυνατό βαθμό και το υπεράκτιο αιολικό δυναμικό του Αιγαίου. Σημαντική θα είναι βέβαια και η συνεισφορά άλλων ΑΠΕ, όπως της ηλιακής, της γεωθερμικής, του βιοαερίου και της βιομάζας, γενικότερα και, ίσως, της κυματικής, η οποία μπορεί να συνδυαστεί με την υπεράκτια αιολική.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις μας οδηγούν στην παρούσα πρόταση για τη δημιουργία εθνικού προγράμματος αξιοποίησης του υπεράκτιου αιολικού δυναμικού της χώρας μας ως μία βέλτιστη λύση για την κάλυψη των μεσο-μακροπρόθεσμων ενεργειακών της αναγκών, συμβάλλοντας συγχρόνως στην ασφάλεια του ενεργειακού της εφοδιασμού, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της (με την αξιοποίηση ενός σημαντικού εγχώριου πόρου), αλλά και στην καλύτερη ενεργειακή ενσωμάτωση των πολυάριθμων νησιών του αρχιπελάγους.

Σημειώνουμε ότι η πρόταση αυτή θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως συμπληρωματική και όχι ανταγωνιστική ενός παράλληλου προγράμματος αξιοποίησης της Ηλιακής Ενέργειας στο μεσογειακό δακτύλιο.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο Περιοδικό «ΑΝΕΜΟΛΟΓΙΑ», Ιούλιος-Αύγουστος 2009, σ. 10-11.